

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

Titulus X. De Natis ex Libero ventre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62672)

bandam, existimat Henriquez *Lib. 11. cap. 10. n. 5.* permotus textu *c. fin. cit.* ubi libero alteri nubendi facultas danda asseritur, si constiterit, quod ignorantia contraxerit, rationem reddit; quod eam alleget, in eaque se fundet, ac proinde de ipso procedat Regula *l. Et incumbit 2. ff. & l. Cum aitor 23. C. de Probat.*

At melius cum Panormit. *in c. cit. n. 6.* & Alex. de Nevo *n. 5.* duos casus distinguit *cit. Sanchez n. 8.* Unum, quod alterius conditio servilis in loco & tempore contracti matrimonii communiter nota: Alterum, quod ita nota non est. Et priori quidem ignorantiam probandi onus imponit alleganti; propter præsum-

ptionem Scientiæ rei, quæ communiter est nota, *can. fin. dist. 16. & c. 1. de Posul. Prælat.* Posteriori verò non suam ignorantiam ab isto, sed, suæ conditionis scientiam conjugii libero non defuisse, probandum, ait, à servo; quod ignorantia in dubio semper præsumatur: non scientia *l. Verius 21. ff. de Probat.* præsertim facti & statûs alieni communiter non noti, *Reg. Præsumitur 47. in 6.*

Neque aliud eruitur ex *c. fin.* quia de contrahentis ignorantia satis constat, si contrarium, scilicet servilem conditionem ei innotuisse, non probetur, ut *l. cit.* Panormit. observat.

TITVLVS X.

De Natis ex Libero ventre.

SUMMARIUM,

1. Proles sequitur ventrem seu Matrem:
2. Aliquando etiam Patrem,
3. Hunc quoad familiam & nobilitatem:
4. Illam quoad libertatem & servitutem,
5. Locorum consuetudine seclusâ,
6. A nobili patre ex ancilla suscepta proles nobilis non reputatur:
7. Antequam libera evadat.

I. **C**um Servilis conditionis homini matrimonio jungi liber & ingenuus, si velit, possit, præfenti Rubricâ agitur de statu prolis, ex conjugio, inter illos inito, procreatæ. *Qua in re*

Regula generalis est; quod partus sequatur ventrem, *l. Partum 7. C. de R. V.* five conditionem matris suæ, *l. Nec dicitur 22. C. de Agricol. & Censit. & c. fin. de Servis non ord.* ut ex matre, quæ conceptionis, nativitatis, aut inter hanc & illam medio aliquo tempore, etiam per momentum, libera aut etiam libera, libera aut ingenuæ, *pr. Instit. de Ingeniis, l. Et servorum 5. §. 2. ff. de Statu hom. & c. Unico hæc Rubr.* ex ea autem, quæ toto illo tempore ancilla fuit, servilis conditionis proles nascatur, *§. Servi 4. Instit. de Jur. Person.* cujuscunque conditionis fuerit pater, *l. Partum cit.* & si illa ab isto ex aliena, five ex propria ancilla sit procreata, *l. Si ea 2. C. Si mancip. ita fuerit alien.*

Hanc

Hanc tamen quantumvis in Jure admodum fundatam Regulam non parùm difficilem reddunt Primò textus, *Cùm legitime factis sunt nuptiæ, patrem liberi sequuntur*, qui habetur *l. 19. pr. ff. de Statu hom.* sic enim à patre nobili ex plebeia matre, ipsi copulatâ, procreata proles nobilis est; Tiraquell. *de Nobilit. cap. 15. n. 22. & cap. 18. n. 3.* Secundò; quia, idem quoad conditionem ingenuitatis vel servitutis obtinere, non obscure desumitur ex *c. Licet 3. de Conjug. servor.* quò locò miles, patre ingenuò natus, pro tali habetur, licet matrem habuerit ancillam, Tertio; quia, si patris nobilitatem, matris autem conditionem fervilem proles sequatur, ex patre nobili & matre ancilla procreata proles nobilis simul esset & fervilis, quod apertè repugnat; cùm nobilitas sit dignitas, secundum Bartol. in *l. 1. c. de Dignit. n. 40.* servi autem honorum & dignitatum sint incapaces, *l. Barbarius 3. ff. de Offic. Prator.* & quoad ea, quæ sunt Juris Civilis, pro nullis habeantur, *l. Quod attinet 32. ff. de R. J.* Quartò, quòd ad generationem prolis æquè, imò principalius concurrat pater quàm mater; & propterea illam non istius, sed patris conditionem sequi conveniat, *l. Quæritur 10. ff. de Statu hom.* Quintò; quòd libertas res inæstimabilis, *l. Libertas 106.* & omnibus rebus favorabilior sit, *l. Libertas 122. ff. de R. J.* ideòque, sicut proles ob legitimorum natalium favorem potius bonam, impedimentum ignorantis, quàm ejus notitiam habentis parentis malam fidem, *c. Ex te more 14. Qui filij legit.* sic etiam potius ingenuam patris quàm fervilem conditionem matris conveniat sequi, propter maximum favorem libertatis, *c. Licet cit. c. Ex literis 3. de Probat. & c. fin. de Sent. & re judic.*

2. Sed, his non obstantibus, Regula illa firma, & communi DD, sensu receptum

est; quòd proles, sicut quoad honores & nobilitatem patris, *l. Cùm legitime cit.* ita matris conditionem sequatur quoad ingenuitatem & servitutem, juxta *l. supra cit.*

Rationem utriusque reddit S. Thomas in *4. dist. 36. q. unic. art. 4.* quòd partus esse à patre recipiat, tanquam à causa efficiente & suæ substantiæ principio nobiliori: mater verò ei ministrat plus materiæ, ex qua corpus formatur & augmentatur; & propterea proles quoad ea, quæ pertinent ad esse, ut sunt familia, dignitas, nobilitas, patrem: quoad ea vero, quæ corpus potissimum afficiunt, ut est libertas & servitus, matrem potius debeat sequi.

Posterioris, sive statuendi; ut partus ventrem, sive ingenuam aut fervilem matris conditionem sequatur, rationes alias reddunt JCT. i Primò; quòd quoad istam Juris conditores spectârint id, quod certius est: de partus autem sola matre certò constat, *l. Filium 6. ff. de His, qui sui vel alieni jur. & l. Quia semper 5. ff. de Inju Voc. Angelus ad pr. V. Sed etsi quis, Infit, de Ingenuis, n. 1.* Secundò; quòd mater, dum prole gravida est, in ejus partu & educatione à domini servitiis impediatur, imò in partu de vita periclitetur: quod damnum & periculum ut domino compensaretur, & qui illa patitur, etiam commodum sentiret ac lucrum, *l. Secundum 10. ff. de R. J.* prolem non ingenuam patris, sed matris conditionem etiam fervilem sequi, Jura voluerunt. Tertio; quòd, licet pater ad generationem concurrat principalius, mater tamen plus conferat, eam in & extra uterum suâ substantiâ nutriendò; ut meritò, sicut germina terræ potius quàm seminantis, sic proles matris potius quàm patris fructus reputetur.

Rationes contra Regulam allatæ speciem majorem, quàm vim habent. Prima; quia *l. cit.* juxta Regulæ partem priorē de